ANEXO XIII
MODELO DE PROGRAMACIÓN DE MÓDULOS PROFESIONAIS

1. Identificación da programación

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36013771	Fontecarmoa	Vilagarcía de Arousa	2024/2025

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
SSC	Servizos socioculturais e á comunidade	CD2SSC000100	Atención a persoas en situación de dependencia	Ciclos formativos de grao medio	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP1708	Sustentabilidade aplicada ao sistema produtivo	2024/2025	1	30	30

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	CRISTINA EIROA SOUSA
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

Este módulo profesional proporciónalle ao alumnado os coñecementos, as competencias, as actitudes e os valores necesarios para tomar decisións fundamentadas e levar a cabo accións responsables en favor do ambiente, a viabilidade da economía e unha sociedade xusta.

A formación sitúase na intersección entre a educación e o mundo laboral e espérase que facilite a inserción da xente nova e das persoas adultas no mercado de traballo, así como a súa progresión profesional.

Ao ser de carácter transversal, contribúe a alcanzar os obxectivos xerais do ciclo formativo e as competencias xerais do título.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	A sustentabilidade nas organizacións empresariais	Concepto de sustentabilidade e o seu marco xurídico. Obxectivos de desenvolvemento sostible. Os aspectos ASG.	5	15
2	Retos ambientais e sociais	Retos ambientais, impacto ambiental e medidas para minimizar o mesmo.	5	15
3	Os ODS no desempeño profesional e persoal	A sustentabilidade empresarial	5	15
4	Economía verde e circular	Diferencias entre economía lineal, verde e circular. Análise do ciclo de vida.	5	15
5	Actividades sostibles e medioambiente	Medición do impacto ambiental e actividades personais, empresariais e profesionais sostibles.	5	25
6	O plan de sustentabilidade	Importancia do plan de sustentabilidade e estratexia empresarial. Fases na elaboración do plan de sustentabilidade.	5	15

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	A sustentabilidade nas organizacións empresariais	5

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Identifica os aspectos ambientais, sociais e de gobernanza (ASG) relativos á sustentabilidade tendo en conta o concepto de desenvolvemento sustentable e os marcos internacionais que contribúen á súa consecución	SI

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Describiuse o concepto de sustentabilidade, establecendo os marcos e os acordos internacionais asociados ao desenvolvemento sustentable
CA1.2 Identificáronse os piares ambientais, sociais e de gobernanza que inflúen no desenvolvemento sustentable das organizacións empresariais
CA1.3 Relacionáronse os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable (ODS) coa súa importancia para a consecución da Axenda 2030
CA1.4 Analizouse a importancia de identificar os aspectos ASG máis relevantes para os grupos de interese das organizacións, relacionándoos cos riscos e coas oportunidades que supoñen para a propia organización
CA1.5 Identificáronse os principais estándares de métricas para a avaliación do desempeño en sustentabilidade, os seus indicadores e o seu papel, segundo a lexislación vixente e as futuras regulacións en desenvolvemento
CA1.6 Describiuse o investimento socialmente responsable (ISR) e o papel que desempeñen os analistas financeiros e investidores

4.1.e) Contidos

Contidos
Principais estándares de medición da sustentabilidade. Indicadores. Lexislación vixente.
Piares ambientais, sociais e de gobernanza transcendentes no desenvolvemento sustentable das organizacións.
Introdución ao concepto de sustentabilidade. Repercusión na economía globalizada.
Definición de investimento socialmente responsable (ISR): criterios éticos, ambientais e sociais. Tipos de ISR.
Obxectivos do Desenvolvemento Sustentable. Relevancia para a consecución da Axenda 2030.
Identificación dos aspectos sociais e de gobernanza (ASG) nas organizacións.
Marcos e acordos internacionais da sustentabilidade.

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	Retos ambientais e sociais	5

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Caracteriza os retos ambientais e sociais describindo os impactos sobre as persoas e os sectores produtivos, e propón accións para os minimizar	SI

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.1 Identificáronse os principais retos ambientais e sociais
CA2.2 Relacionáronse os retos ambientais e sociais co desenvolvemento da actividade económica
CA2.3 Analizouse o efecto dos impactos ambientais e sociais sobre as persoas e os sectores produtivos
CA2.4 Identificáronse as medidas e as accións encamiñadas a minimizar os impactos ambientais e sociais
CA2.5 Analizouse a importancia de establecer alianzas e de traballar de maneira transversal e coordinada para abordar con éxito os retos ambientais e sociais, e lograr os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable

4.2.e) Contidos

Contidos
Impactos ambientais, sociais e as súas consecuencias sobre as persoas e os sectores produtivos Impactos ambientais, sociais e as súas consecuencias co desenvolvemento da actividade económica. Alianzas e sinerxías público-privadas para o logro dos ODS. Principais retos ambientais e sociais: superpoboación, cambio climático, consumo de auga e materias primas, economía circular, deforestación, contaminación, enerxías renovables (hidróxeno verde, eólica, solar etc.), descarbonización etc. Medidas e métodos encamiñados a minimizar e/ou reducir os impactos ambientais e sociais.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	Os ODS no desempeño profesional e persoal	5

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Establece a aplicación de criterios de sustentabilidade na actividade profesional e na contorna persoal	SI

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Identificáronse os ODS máis relevantes para a actividade profesional que realizan
CA3.2 Analizáronse os impactos reais e potenciais relacionados cos ODS
CA3.3 Analizáronse as actitudes persoais na consecución dos ODS
CA3.4 Identificáronse as prácticas sustentables no ámbito profesional que contribúan ao cumprimento dos ODS

4.3.e) Contidos

Contidos
Riscos, impactos reais e potenciais relacionados cos ODS. Identificación dos aspectos de sustentabilidade e ODS máis salientables do sector produtivo correspondente. Adopción de prácticas sustentables no ámbito profesional que contribúan ao cumprimento dos ODS. Contribución das actitudes persoais na consecución dos ODS.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	Economía verde e circular	5

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Propón produtos e servizos responsables tendo en conta os principios da economía circular	SI

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.1 Determináronse os modelos de produción e consumo actual
CA4.2 Analizouse o ciclo de vida do produto
CA4.3 Identificáronse os principios da economía verde e circular
CA4.4 Contrastáronse os beneficios da economía verde e circular fronte ao modelo clásico de produción
CA4.5 Aplicáronse principios de ecodeseño
CA4.6 Identificáronse os procesos de produción e os criterios de sustentabilidade aplicados

4.4.e) Contidos

Contidos
Características principais dos modelos de produción e consumo actual en produtos e servizos.
Identificación dos procesos de produción e os criterios de sustentabilidade aplicados.
Descrición dos principios e os beneficios da economía verde e circular, a biodiversidade e a actividade económica fronte ao modelo clásico de produción.
Descrición dos principios e os beneficios da economía verde e circular, a biodiversidade e a actividade económica fronte ao modelo clásico de produción.
Produtos sustentables: ecodeseño.
Análise de sustentabilidade do ciclo de vida de produtos e servizos.

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	Actividades sostibles e medioambiente	5

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA5 - Realiza actividades sustentables minimizando o impacto destas no ambiente	SI

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA5.1 Caracterizouse o modelo de produción e consumo actual
CA5.2 Identificáronse os principios da economía verde e circular
CA5.3 Contrastáronse os beneficios da economía verde e circular fronte ao modelo clásico de produción
CA5.4 Avaliouse o impacto das actividades persoais e profesionais
CA5.5 Aplicáronse principios de ecodeseño
CA5.6 Aplicáronse estratexias sustentables
CA5.7 Analizouse o ciclo de vida do produto
CA5.8 Identificáronse os procesos de produción e os criterios de sustentabilidade aplicados
CA5.9 Aplicouse a normativa ambiental

4.5.e) Contidos

Contidos
Aplicación de estratexias sustentables.
Aplicación dos principios da economía verde e circular.
Cumprimento de normativa ambiental.
Materialización dos principios de ecodeseño nas actividades ou nos produtos sustentables.
Análise das fases do ciclo de vida do produto.
Apreciación do impacto das actividades persoais e profesionais.
Modelos de produción e consumo actual en diferentes actividades ou produtos sustentables.
Valoración dos beneficios da economía verde e circular fronte ao modelo clásico de produción.
Criterios de sustentabilidade aplicados nos procesos de produción.

4.6.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
6	O plan de sustentabilidade	5

4.6.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA6 - Analiza un plan de sustentabilidade dunha empresa do sector, identificando os seus grupos de interese e os aspectos ASG materiais, e xustifica accións para a súa xestión e a súa medición	SI

4.6.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA6.1 Identificáronse os principais grupos de interese da empresa

Criterios de avaliación
CA6.2 Analizáronse os aspectos ASG materiais, as expectativas dos grupos de interese e a importancia dos aspectos ASG en relación cos obxectivos empresariais
CA6.3 Definíronse accións encamiñadas a minimizar os impactos negativos e aproveitar as oportunidades que presentan os principais aspectos ASG identificados
CA6.4 Determináronse as métricas de avaliación do desempeño da empresa de acordo cos estándares de sustentabilidade máis amplamente utilizados
CA6.5 Elaborouse un informe de sustentabilidade co plan e os indicadores propostos

4.6.e) Contidos

Contidos
Identificación dos principais grupos de interese da empresa.
Establecemento das métricas de avaliación acerca do desempeño da empresa tendo en conta os estándares de sustentabilidade máis amplamente utilizados.
Accións encamiñadas a minimizar os impactos negativos e a aproveitar as oportunidades que presentan os principais aspectos ASG identificados.
Elaboración dun informe de sustentabilidade co plan e os indicadores propostos.
Análise de todos os aspectos ambientais, sociais e de gobernanza, das expectativas dos grupos de interese e da importancia dos aspectos ASG en relación cos obxectivos empresariais.

5. Mínimos exixibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Co obxecto de avaliar ó alumnado, emitirase unha cualificación trimestral para o informe de avaliación correspondente, que será a media ponderada das cualificacións obtidas ó longo do trimestre nas distintas unidades didácticas que foran rematadas.
Para avaliar se se acadou a avaliación positiva da UD dispoñerase dunha serie de instrumentos de avaliación, uns serán probas escritas de contidos teóricos e outros, listas de cotexo nos traballos escritos.
1. Probas escritas (PE): na UD farase un exame escrito no que a/o alumna/o poderá atopar preguntas de contidos conceptuais e procesos e/ou preguntas tipo test de resposta única
2. Escalas de valoración: listas de cotexo, aplicadas ós exercicios entregados polo alumnado.

Nota nas avaliacións: será a media ponderada, segundo a porcentaxe que presenta cada UD, incluíndo as probas teóricas e as prácticas. Para superar cada UD o alumnado deberá alcanzar en cada UD un 5. No caso de non acadar unha nota media igual ou superior a 5, o alumnado poderá recuperar só a ou as unidades que teña suspensas.

1ªavaliación: UD 1 15% (30% traballos escritos e 70% exame teórico) e UD 2 15% (30% traballos escritos e 70% exame teórico).
2ºavaliación: UD 3 15% (60% traballos escritos e 40% exame teórico) e UD 4 15% (30% traballos escritos e 70% exame teórico).
3ªavaliación: UD5 25% (40% traballos escritos e 60% exame teórico) e UD 6 15% (40% traballos escritos e 60% exame teórico).

Nota Final: será a media ponderada das UDs avaliadas nas diferentes avaliacións.

A cualificación será numérica, entre un e dez, sen decimais. Consideraranse positivas as puntuacións iguais ou superiores a 5. Se o primeiro decimal é igual ou superior a 5 a nota redondéase á alta (exemplo: un 5,58 quedará en 6). Se o primeiro decimal é inferior a 5 redondéase á baixa (exemplo: un 7,43 sería un 7). Destacando que para a superación do módulo e das distintas avaliacións é necesario acadar unha nota media igual ou superior a 5.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

O carácter continuo da avaliación debe permitir, a detección precoz dos déficits na adquisición dos contidos por parte do alumnado e, en consecuencia, promover a identificación dos aspectos do proceso que provocan estes déficits e a adopción das medidas correctoras oportunas. No suposto de que estas medidas fosen insuficientes e algún alumno/a non superase o módulo, faranse actividades de recuperación no período previsto a tal fin pola normativa vixente. Estas actividades concretaranse para cada alumno/a tomando como referencia os obxectivos xerais do módulo e os contidos non adquiridos. Por outra banda, as actividades de recuperación terán un carácter marcadamente global e individualizado e incluirán as modificacións metodolóxicas pertinentes para facilitar que o alumno/a poida alcanzar os niveis mínimos esixidos.

Nos días previos a data de cada unha das avaliacións o profesor establecerá unha data para que aqueles alumnos, que por causa debidamente xustificada, non puidesen realizar unha ou máis probas de avaliación na mesma data cós seus compañeiros, poidan realizala.

Aínda que a avaliación é continua, para facilitar o traballo de alumno, en cada unha das avaliacións traballaranse unhas UDs concretas. Desta forma, o alumnado poderá recuperar só a ou as unidades que teña suspensas. Cando a nota media ponderada non acade un 5, o alumno deberá recuperar as unidades que teña suspensas, así, as actividades de recuperación consistirán en cubrir un cuestionario sobre os contidos teóricos non superados. Por tanto, o alumnado poderá repetir aquelas probas teóricas e/ou prácticas a fin de acadar a nota mínima de aprobado nunha data previa a cada unha das avaliacións que corresponda.

Se o final da terceira avaliación, non se acadase unha nota media ponderada igual ou maior a 5, o alumnado poderá recuperar as unidades suspensas nunha proba teórico-práctica antes de avaliación final de xuño. Esta proba final de recuperación estará organizada por UDs, o alumno deberá recuperar a UD completa.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

Aqueles alumnos que perdesen o dereito a avaliación continua deberán realizar no momento que a normativa especifica unha proba extraordinaria que constará dunha batería de preguntas curtas sobre os contidos teóricos.
Esta proba extraordinaria constará dunha parte teórica respectando as ponderacións dos diferentes CAs. Esta proba será puntuada de 0 a 10 puntos, o alumno deberá acadar a lo menos un 5 de media para a superación do módulo.

Estas condicións son as mesmas que se lle piden ao alumnado que realizou o curso de xeito continuo.

O alumnado que perda o dereito de avaliación continua ten dereito a seguir asistindo ás clases como oínte, adaptándose ó ritmo de traballo, non afectando a súa situación particular ao desenvolvemento das clases.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

Nas reunións do departamento informarase regularmente do desenvolvemento da programación e as posibles incidencias. O seguimento da programación será documentada por cada docente no modelo Seguimento da programación (MD.75.PRO.03) dando conta mensualmente nas reunións de equipo docente nas que se presentará o devandito documento.
Ó final de curso cada docente realizará a Memoria final do módulo segundo o modelo establecido (MD.75.PRO.04) na que se incluirán tódalas propostas de mellora feitas durante o curso e que servirán como base para a elaboración das programacións do vindeiro curso.
Ademáis realizarase a avaliación final desta programación didáctica, na que se anotarán todas as incidencias acaecidas ao longo do mesmo.
Os procedementos e instrumentos existentes para avaliar a práctica docente son: cuestionarios ós alumnos (de forma oral ou escrita), intercambios orais (pais e/ou alumnos), e os resultados do proceso de aprendizaxe dos alumnos.

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

Ao comezo das actividades do ciclo formativo, o equipo docente realizará unha sesión de avaliación inicial do alumnado, que terá por obxecto coñecer as características e a formación previa de cada alumno e de cada alumna, así como as súas capacidades. Así mesmo, deberá servir para orientar e situar o alumnado en relación co perfil profesional correspondente.
Nesta sesión, a persoa titora dará a información dispoñible sobre as características xerais do grupo ou sobre as circunstancias especificamente académicas, ou persoais con incidencia educativa, de cantos alumnos e alumnas o compoñen.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

As medidas de reforzo proporanse segundo as necesidades detectadas no alumno, en conxunto có titor e mais có departamento de orientación.

Estas medidas permitirán concretar e relacionar os diversos contidos, consolidado os coñecementos básicos que pretendo acaden os meus alumnos/as. Entre elas están:

- As explicacións individualizadas,
- A elaboración de esquemas sinxelos,
- Traballos que busquen a concreción do esencial.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

Este módulo xa implica de por si mesmo a educación en valores, dado os contidos que se tratan. Ademais na clase potenciaranse valores de respecto, tolerancia, compañeirismo, igualdade e non discriminación.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

As actividades programaranse de acordo có equipo docente para buscar un aproveitamento transversal da actividade. En xeral terán como obxectivo o acercamento do alumnado ó mundo laboral.

10.Outros apartados

10.1) Normas para a realización das probas

Durante o desenvolvemento das clases non se permitirá o uso de teléfonos móbiles nin ningún outro dispositivo electrónico agás no caso de que se requira a petición do docente para a realización dalgunha tarefa, que deberán permanecer gardados durante as mesmas.

Cando un alumno interrompa o normal funcionamento da clase ou non atenda as chamadas de orde do profesor será amoestado e iniciarase o protocolo de actuación ante condutas leves contrarias á convivencia.